

**Protokoll nr 2 fört vid äldrenämndens
sammanträde tisdagen den 26 februari 2019****Tidpunkt:**

kl. 16:00 – 16:17

Plats:

Stadshuset, Bråvallasalen, Plan 1

Paragrafer: 1-19, omedelbart justerade: §§7-8

Protokoll justerat:

Den 2019-03-05

Erik Slottnér (KD)

Mirja Räihä (S)

Ordförande

Vice ordförande

Närvarande:

Se sid 2 i protokollet

Ledamöter:

Erik Slottnér (KD), ordförande
Mirja Räihä (S), vice ordförande
Yvonne Fernell-Ingelström (M)
Anette Hellström (M)
Georg Lagerberg (M)
Abit Dundar (L)
Nila Vikhe Patil (MP)
Kristin Jacobsson (C)
Lisa Gustafsson (S)
Robert Mjörnberg (V)
Kerstin Thelander (V)

Ersättare:

Christina Huss (M)
Inger Akalla (M)
Paulina Draganja (L)
Anna Simon-Karlsson (C)
Felix Finnveden (S), tjänstgörande
Melisa Guner (S)
Bengt-Olov Tengmark (S)
Elisabeth Persson-Grip (V)
Inger Gretzer Qvick (V)
Björn Larsson (SD), tjänstgörande

Förhinder:

Ledamöter: Claes Elmgren (S) och Leif Söderström (SD)
Ersättare: Anders Alvebäck (M), Lisbeth Crabo Ljungman (M) och
Ulla Wihlman (MP)

Tjänstgörande ersättare:

Felix Finnveden (S) för Claes Elmgren (S). Björn Larsson (SD) för
Leif Söderström (SD)

Närvarande tjänstemän:

Förvaltningschefen Margareta Östrand, biträdande förvaltningschef
Patric Rylander, avdelningscheferna Annelie Svensson, Raili
Karlsson och Lisbeth Hagman samt nämndsekreterarna Christer
Bergman och Barbara Ahlmark.

I sammanträdet deltar också borgarrådssekreterarna Mejke
Runström och Fredrik Bergström från trygghets- och äldreroteln.

§ 1 Genomgång av närvaro

Ordföranden Erik Slottner (KD) öppnar sammanträdet.

Noteras närvarande ledamöter och ersättare.

§ 2 Val av justerare

Ordföranden Erik Slottner (KD) utses att tillsammans med vice ordföranden Mirja Räihä (S) justera dagens protokoll.

§ 3 Anmälan om protokollsjustering

Anmäls att äldrenämndens protokoll från sammanträde den 29 januari 2019 har med godkännande justerats den 5 februari 2019.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden lägger anmälan med godkännande till handlingarna.

§ 4 Anmälan av övriga frågor samt fastställande av dagordning

Inga frågor anmäls.

Dagordningen godkänns.

§ 5 Inkomna skrivelser från nämndens ledamöter och ersättare

Inga skrivelser från nämndens politiker har inkommit.

§ 6 Förvaltningschefens information

Förvaltningschefen Margareta Östrand och biträdande förvaltningschef Patric Rylander presenterar sig själva.

Avdelningschefen Annelie Svensson presenterar ärende §13
Anmälan om utredning enligt Lex Sarah.

§ 7 Verksamhetsberättelse för äldrenämnden för år 2018

Dnr 1.2.1-615/2018

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner årsredovisning med bokslut för 2018 och överlämnar den till kommunfullmäktige och stadens revisorer.
2. Äldrenämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänstutlåtande daterat 2019-02-06

Äldreförvaltningen bedömer att de mål och aktiviteter som framgår av verksamhetsplanen i stort uppnåtts under året och redovisar i tjänsteutlåtandet genomförandet av dessa i enlighet med stadens integrerade ledningssystem (ILS).

Yrkanden

Ordföranden Erik Slottnér (KD) med instämmande av övriga ledamöter och tjänstgörande ersättare yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) anmäler ett särskilt uttalande till vilket vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) ansluter sig.

Beslutsgång

Ordföranden Erik Slottnér (KD) finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag till beslut.

Särskilt uttalande från Robert Mjörnberg m.fl. (V) och Mirja Räihä m.fl. (S)

Utifrån den demografiska utvecklingen som staden har framför sig så har den förra majoriteten haft som ambition att implementera ett äldreperspektiv i stadens olika verksamheter. Det är därför med stor tillfredsställelse vi nu bland annat kan läsa att det finns sex definierade kommunala nybyggnadsprojekt i boendeplaneringen.

Vi är också glada över att vi lyfte arbetet med nutrition, mat och måltider – där dagens ärende om mat och måltider är ett av flera resultat.

Att vi även fick resultat efter flera års förberedelser inom området äldre i hemlöshet i form av bland annat boendet Monumentet, flera drogfria akut och utredningsplatser samt en äldrelots är en mycket bra grund för den nya majoriteten att förhoppningsvis bygga vidare på.

Tryggt mottagande finns nu i åtta stadsdelar och även där är det viktigt att arbetet fortsätter, det är en mycket populär reform som ökar tryggheten för den äldre samt för anhöriga och samtidigt innebär en möjlighet till utveckling inom arbetet för personalen.

Ett arbete som inleddes under 2018 var kvalitetsutveckling inom äldreboenden. Under förra mandatperioden låg ett stort fokus på hemtjänsten med ramtid, nytt förfrågningsunderlag, tryggt mottagande bland annat. Utifrån erfarenheterna av det kvalitetsutvecklingsarbetet växte idén om hur ett kvalitetsutvecklingsarbete inom vård och omsorgsboendena skulle kunna gestalta sig. Det har nu startat och vi hoppas att även de får förutsättningar att fortsätta.

En viktig pusselbit inom äldreomsorgen består av biståndshandläggarna. Den nya majoriteten har lagt utredningar på hur biståndshandläggningen kan förändras. Vi vill understryka att det fortsatta arbetet med handlingsplan för att förbättra arbetssituationen för socialsekreterare även inkluderar biståndshandläggarna inom äldreomsorgen så att detta inte glöms bort. Vi är förvissade om att en förbättring av biståndshandläggarnas arbetsmiljö är en avgörande för att få till stånd en mer personcentrerad biståndshandläggning.

§ 8 Remiss av regeringens promemoria "Förbättrat grundskydd för pensionärer"

Remiss från kommunstyrelsen, KS dnr 2019/187, för yttrande senast 2019-02-27

Dnr 1.6-157/2019

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.
2. Äldrenämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2019-02-19.

Regeringskansliet har haft i uppdrag att slutföra utredningsarbetet kring ett förbättrat grundskydd för äldre, vilket presenteras i denna promemoria.

I Socialdepartementets promemoria föreslås en höjning av grundnivån i garantipensionen med cirka 200 kronor per månad. Vidare föreslås ytterligare förbättringar inom ramen för bostadstillägget. Det handlar bland annat om att anpassa bostadstillägget till boendekostnadsutvecklingen. Därför höjs bostadskostnadstaket i bostadstillägget och nivån för skälig bostadskostnad i det särskilda bostadstillägget samt i äldreförsörjningsstödet. Även ett fribelopp för arbetsinkomster avseende personer med äldreförsörjningsstöd föreslås. Dessa lagförändringar ska träda i kraft den 1 januari 2020.

Äldreförvaltningen ställer sig positiv till promemorians ambition att ge ett förbättrat skydd till äldre som har låga pensioner. Denna översyn är nödvändig då grundskyddets omfattning har minskat i förhållande till medianinkomsten i samhället, som har haft en lång period av reallönetillväxt. Äldreförvaltningens remissvar fokuserar på hur förslagen i promemorian påverkar kommunsektorn generellt och Stockholms stad specifikt.

Äldreförvaltningen anser att förslaget ger flera positiva effekter för staden och stadens äldre. Dels genom ökningen av pensioner för de

äldre som har en låg pension men också genom att förslaget minskar behovet av försörjningsstöd för äldre. De positiva ekonomiska effekterna för kommun- och landstingssektorn beräknas i promemorian uppgå till 426 mnkr. Effekten för Stockholms stad utgår från dessa beräkningar och uppgår till närmare 29 mnkr.

På längre sikt ser dock äldreförvaltningen en risk att effekten av dessa förändringar kommer att urholkas då föreslagna förändringar inte är kopplade till någon form av indexuppräknings. Äldreförvaltningen anser vidare att det vore värdefullt om regeringen en tid efter införandet av förändringarna följer upp dess effekter.

Yrkanden

Ordföranden Erik Slottnér (KD) med instämmande av övriga ledamöter och tjänstgörande ersättare yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden Erik Slottnér (KD) finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag till beslut.

§ 9 Yttrande över revisorernas projektrapport ”Kontinuitet inom hemtjänsten”

Remiss från revisionskontoret, revisorsgrupp 1 angående projektrapporten 11/2018 för yttrande senast 2019-03-15

Dnr 1.6-663/2018

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som yttrande och överlämnar det till Revisorsgrupp 1.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2019-02-26.

Under hösten 2018 har stadsrevisionen granskat kontinuitet inom hemtjänsten. Syftet har varit att bedöma om stadens styrning och uppföljning av hemtjänst säkerställer att det finns kontinuitet i utförandet av beviljade insatser. Granskningen har omfattat äldrenämnden samt stadsdelsnämnderna Bromma och Södermalm.

Stadsrevisionen anser att det är svårt att göra en bedömning av om uppföljningen avseende kontinuitetsaspekterna är tillräcklig då begreppet kontinuitet inte finns definierat i dokumenten förfrågningsunderlag och uppdragsbeskrivning för hemtjänst. Stadsrevisionen rekommenderar att äldrenämnden tydliggör begreppet kontinuitet i dokumenten.

Äldreförvaltningen delar stadsrevisionens uppfattning och kommer tydliggöra begreppet kontinuitet vid nästkommande revidering av dokumenten. Äldreförvaltningen kommer också kvalitetssäkra att kontinuiteten följs upp.

Sedan 1 oktober 2018 genomförs systematisk individuppföljning för hemtjänst med fokus på kontinuitet. På uppdrag av kommunfullmäktige kommer en utredning genomföras av hur kontinuiteten kan förbättras. Ytterligare aspekter som kan påverka kontinuitet är personalfrågor, effektivitet och användande av underleverantör.

Yrkanden

Ordföranden Erik Slottnér (KD) med instämmande av övriga ledamöter och tjänstgörande ersättare yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) anmäler ett särskilt uttalande. Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) anmäler ett särskilt uttalande.

Beslutsgång

Ordföranden Erik Slottnér (KD) finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag till beslut.

Särskilt uttalande från Mirja Räihä m.fl. (S)

Kontinuiteten är oerhört viktigt inom all äldreomsorg, att den enskilde äldre har så få som möjligt som kommer hem till den äldre personen. Revisionsrapporten visar att det fortfarande finns mycket arbete kvar att göra.

Bland det som behöver göras är att arbeta vidare med implementering av ramtid inom hemtjänsten. När förändringen väl har genomförts tror vi att även de individuella genomförandeplanerna får en viktigare roll i hemtjänstens arbete.

Vi är ändå oroliga för de budgetuppgifterna som majoriteten har föreslagit kan i stället för att förbättra kontinuiteten försämra den i stället. Då menar vi utredningsuppdraget om att skilja på omvårdnads- och serviceinsatserna. Med en sådan ändring av hemtjänstens uppdrag kan kontinuiteten försämrats av att antalet personal som besöker den enskildes hem, blir betydligt fler.

Anställningsvillkoren är avgörande för kontinuiteten inom hemtjänsten. Givetvis är det så att personal som har fast heltidsanställning tenderar att stanna kvar och schemaläggningen blir enklare. Detta gynnar kontinuitet. Och tvärtom, många visstids- och timanställningar försämrar kontinuiteten.

Särskilt uttalande från Robert Mjörnberg m.fl. (V)

Personalkontinuiteten är ett viktigt mått, om än inte det enda. En person med många insatser har ofta även insatser från hälso- och sjukvården. Det kan innebära en stor genomströmning av personer i det egna hemmet. Det är också vad de äldre själva framför som viktigast.

Vi arbetade under förra mandatperioden med att utveckla schemaläggningen inom den egna regionen. God kompetens i schemaläggning har visat sig vara av avgörande betydelse för att få till stånd en bra struktur som gynnar både de äldre och personalen. Vi tror även – vilket också nämns i revisionsrapporten – att det är en fördel att arbeta mer områdesbaserat i mindre arbetsgrupper. Det ökar även kännedomen om brukarna i arbetslaget. Det är därför glädjande att det nya förfrågningsunderlaget för hemtjänst enligt verksamhetsberättelsen inneburit en tendens hos utförarna att de har minskat sina geografiska områden då det gynnar ökad personalkontinuitet.

Förvaltningen lyfter att de uppmärksammat personalkontinuitet på bekostnad av personalens arbetsmiljö. Det vore intressant att få en redovisning av detta för att kunna förbättra stadens arbete med att öka personalkontinuiteten utan att försämra arbetsmiljön.

Under förra mandatperioden inleddes ett utvecklingsarbete inom hemtjänsten i syfte att öka förutsättningarna att ge de äldre inflytande över genomförandet av beslutade hemtjänstinsatser. Det innebär att biståndshandläggarens beställning av insatser inte ska innehålla detaljer om hur och när utförandet ska ske, utan detta ska överlåtas till utföraren i samråd med den äldre.

I det arbete som populärt kallas för ramtid i hemtjänsten spelar därmed genomförandeplanen en central roll. Det är centralt att genomförandeplanen är ett levande dokument för att intentionen ska bli verklighet. Utvecklingsarbetet har riktats till såväl den egna hemtjänsten som privata utförare men ett stort ansvar ligger också hos biståndshandläggarna. Detta utvecklingsarbete fortgår sannolikt fortfarande, det är därför av största vikt att den nya majoriteten satsar resurser på att fortsätta den kompetensutveckling som krävs för att det nya arbetssättet med genomförandeplaner blir ordentligt implementerat.

§ 10 Mat- och måltidspolicy för äldreomsorgen i Stockholms stad

Dnr 3.1-558/2018

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till mat- och måltidspolicy för äldreomsorgen.
2. Äldrenämnden överlämnar förslaget till mat- och måltidspolicy till kommunstyrelsen för vidare beslut i kommunfullmäktige.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2019-01-31.

Äldrenämnden har i kommunfullmäktiges budget 2018 fått i uppdrag att revidera nu gällande kostpolicy för äldreomsorgen i Stockholm stad. Syftet är att öka kunskapen kring maten och måltidsupplevelsens betydelse för hälsa och socialt välmående.

Den reviderade kostpolicyn tydliggör hur stadens verksamheter inom äldreomsorgen ska arbeta med mat och måltider. Ett tydligt kvalitets- och servicetänkande ger förutsättningar för hög och jämn kvalitet på mat och måltider för alla medborgare inom äldreomsorgen. Målet är att den mat och de måltider som serveras i stadens verksamheter ska vara god, näringsriktig och hållbar. För att förebygga ensamhet ska måltiderna serveras i en trivsam miljö i sällskap av andra boende och/eller personal där så är möjligt. Maten ska vara anpassad efter behov samt livsmedelshygieniskt säker. Målet är – förutom den sociala aspekten – även att förebygga undernäring samt bibehålla en god hälsa.

För att tydliggöra att policyn omfattar både mat och måltider föreslår äldreförvaltningen att den i stället ska benämnas mat- och måltidspolicy.

Måltiden har stor betydelse för den enskilde och är ofta en höjdpunkt under dagen genom att servera maten i en trivsam måltidsmiljö. Måltiden ger social gemenskap och möjlighet till samtal och förebygger ensamhet. I policyn föreslås att måltidsmiljön ska följas upp två gånger per år för att få en jämn och hög kvalitet på måltiden. Även nattfastan föreslås ska följas upp två gånger per

år. Vidare lyfts att ansvar och befogenheter kring mat och måltider ska vara tydligt beskrivna och ledning och personal ska kontinuerligt utbildas med hänsyn till ansvar.

Som ett komplement till kostpolicyn finns även råd och rekommendationer ”Mat för äldre”, som förtydligar området mat och måltider. I samband med den nya mat- och måltidspolicyn kommer även dessa råd och rekommendationer att uppdateras.

Yrkanden

Ordföranden Erik Slottner (KD) med instämmande av övriga ledamöter och tjänstgörande ersättare yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden Erik Slottner (KD) finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag till beslut.

§ 11 Komplettering av delegationsförteckningen (dnr 1.1.3-106/2018) i del 2 "Ekonomi, upphandling m.m." med ärendegrupp 2.20

Dnr 1.1.3-156/2019

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden beslutar att komplettera den gällande delegationsförteckningen (dnr 1.1.3-106/2018) i del 2 "Ekonomi, upphandling m.m." med ett tillägg av ärendegrupp 2.20: "Fördela kommunfullmäktiges budgetanslag vidare till pågående satsningar inom äldreomsorgen."

Delegaten är förvaltningschef och beslutet anmäls till äldrenämnden.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2019-02-04.

Nämnden kan utse vem bland förvaltningens anställda som blir delegaten för vissa beslut. Äldreförvaltningen föreslår att förvaltningschef utses till delegaten för beslut om att fördela kommunfullmäktiges budgetanslag vidare till pågående satsningar inom äldreomsorgen.

Delegationsbeslut ska anmälas till äldrenämndens näst kommande sammanträde.

Yrkanden

Ordföranden Erik Slottnér (KD) med instämmande av övriga ledamöter och tjänstgörande ersättare yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden Erik Slottnér (KD) finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag till beslut.

§ 12 Anmälan om fördelning av medel för utveckling inom demensområde år 2019

Dnr 3.4-152/2019

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner anmälan och lägger den till handlingarna.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2019-02-04.

I Socialstyrelsens nationella riktlinjer för vård och omsorg vid demenssjukdom lyfts särskilt de områden där det finns stora praxisskillnader eller där behovet av kvalitetsutveckling är stort. Två av dessa områden är en regelbunden och strukturerad uppföljning av hur personens behov av medicinskt och psykosocialt stöd tillgodoses samt ett multiprofessionellt och teambaserat arbetssätt i utredning, planering och utformningen av olika vård- och omsorgsinsatser.

Ett led i arbetet med att utveckla en regelbunden och strukturerad uppföljning och ett multiprofessionellt arbetssätt inom både hemtjänst och beställarenheter är att öka kompetensen kring bemötande och om demenssjukdomens konsekvenser. Syftet är att utveckla och hitta nya arbetsmetoder och samarbetsformer.

Yrkanden

Ordföranden Erik Slottnér (KD) med instämmande av övriga ledamöter och tjänstgörande ersättare yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden Erik Slottnér (KD) finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag till beslut.

§ 13 Anmälan om utredning enligt Lex Sarah gällande avdelning Stockholms Trygghetsjour/Larmcentralen och handläggning av ett larmanrop

Ärendet är belagt med sekretess enligt 21 kap. 1 § OSL (Offentlighets- och sekretesslagen)

Dnr 1.5.1-614/2018

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner anmälan.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2018-12-03.

Enligt 14 kap. 3-6 § SoL (Socialtjänstlagen) ska ett missförhållande eller påtaglig risk för ett missförhållande dokumenteras, utredas och avhjälpas eller undanröjas utan dröjsmål (Lex Sarah). Beslutet i en utredning enligt Lex Sarah ska i enlighet med äldrenämndens rutiner anmälas till äldrenämnden. Den anmälda utredningen avser Trygghetsjourens handhavande och åtgärd i samband med ett larmanrop och samtal den 2018-09-27. Beslutet i utredningen är att rapporten utgjorde ett allvarligt missförhållande och föranleder därmed en anmälan till IVO (Inspektion för Vård och Omsorg) enligt 14 kap. 7 § SoL. Arbetsrutiner för inkommande larmanrop har säkerställts på enheten.

Yrkanden

Ordföranden Erik Slottnér (KD) med instämmande av övriga ledamöter och tjänstgörande ersättare yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden Erik Slottnér (KD) finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag till beslut.

§ 14 Anmälan av branschrådets protokoll från möte den 12 februari 2019

Paragrafen utgår.

**§ 15 Anmälan av protokoll från kommunstyrelsens
pensionärsråds (KPR) sammanträde den 19 februari 2019**

Föreligger protokoll från kommunstyrelsens pensionärsråds (KPR) sammanträde den 22 januari 2019.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden lägger anmälan till handlingarna.

**§ 16 Anmälan av protokoll från kommunstyrelsens råd
för funktionshinderfrågor från sammanträde den 12
november och den 17 december 2018**

Föreligger protokoll från kommunstyrelsens råd för
funktionshinderfrågor från sammanträde den 12 november och den
17 december 2018

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden lägger anmälan till handlingarna.

§ 17 Anmälan av protokoll från det gemensamma för socialnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämndens råd för funktionshinderfrågor från den 17 januari och den 14 februari 2019

Föreligger protokoll från det gemensamma för socialnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämndens råd för funktionshinderfrågors sammanträde från den 17 januari och den 14 februari 2019

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden lägger anmälan till handlingarna.

**§ 18a Anmälan av Idrottspolitiskt program för
Stockholms stad 2018-2022. För kännedom**

Föreligger det Idrottspolitiska programmet för Stockholms stad 2018-2022.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden lägger anmälan till handlingarna.

§ 18b Anmälan av postlista för tiden 1-31 januari 2019

Föreligger äldreförvaltningens postlista för januari 2019.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden lägger anmälan till handlingarna.

**§ 18c Anmälan av skrivelse om situationen kring
Stockholms enda teckenspråkiga seniorboende
(Måsholmen) i Skärholmen, dnr 4.2-181/2019**

Föreligger skrivelsen om situationen kring Stockholms enda teckenspråkiga seniorboende (Måsholmen) i Skärholmen.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden lägger anmälan till handlingarna.

§ 19 Övriga frågor

Inga övriga frågor anmäls.

Vid protokollet

Christer Bergman, nämndsekreterare